

Rhamnus catharticus (Szakłak pospolity)

rodzina Rhamnaceae (Szakłakowate)

Nazwa szakłaka pochodzi ze starogreckiego, rhamnos - ciernisty krzew. Szakłak występuje w Europie i zachodniej Azji. W Polsce jest pospolity na całym niżu, na pogórzu występuje rzadziej. Spotkać go można w widnych zaroślach, lasach i na zboczach.

Krzew lub drzewo o wysokości do 6 m, o karłowatym pniu i nieregularnej luźnej koronie. Ma gęste gałęzie, z cierniami w rozgałęzieniach pędów. Liście ułożone naprzeciwlegle są bardzo zmienne, eliptyczne lub jajowate, karbowano-piłkowane z zaokrągloną podstawą, o długości 3-6 cm i szerokości 1,5-3 cm. Są delikatnie, krótko owłosione, a unerwienie jest łukowate (nerwy boczne zagięte ku szczytowi blaszki). Początkowo liście cienkie i miękkie, a potem sztywne. Ogonki liściowe o długości ok. 1,5 cm, także owłosione. Pączki brunatno czerwone, wydłużone i spiczaste, przylegają do gałązek. Rośliny jedno- lub dwupienne. Kwitną w maju i czerwcu. Kwiaty wyrastają z kątów liści, są zebrane w pęczki (po 2-5 sztuk). Są owadopylne i przyjemnie pachnące, choć drobne, niepozorne, żółtawozielone. Owocem jest kulisty, czarny pestkowiec, dojrzewający we wrześniu. Owoce mają słodko-kwaśny smak i są trujące (szczególnie niedojrzałe). Nasiona trójkanciaste.

Szakłak jest mało wymagający pod względem gleby i klimatu. Może rosnąć zarówno w miejscach zacienionych jak i suchych i słonecznych. Gleba kamienista, żwirowa, średnio zwięzła, umiarkowanie żyzna, przeciętnie wilgotna o pH obojętnym do zasadowego (z wapniem). Obecnie niezbyt często stosowany do nasadzeń, może być wykorzystywany na żywopłoty i niecięte szpalery oraz w zadrzewieniach w dużych parkach. Jest rośliną trującą i zawiera podobne składniki, jak kruszyna pospolita. Jest rośliną leczniczą - surowcem zielarskim są owoce i kora. Zawierają glikozydy antrachinowe, flawonoidy, garbniki i saponiny. Mają działanie przeczyszczające i pobudzające perystaltykę jelit. Był wykorzystywany jako roślina użytkowa - powszechnie używany do barwienia tkanin, skór, papieru i drewna - barwniki żółte, zielone i czerwone. Znano go już w starożytności i wykorzystywano do farbowania. Odwarami z kory farbowano len na kolor żółty i czarny, a owocami wełnę na brązowy i szary.

Rozmnaża się go przez wysiew nasion (po stratyfikacji).